

Drammen, Svelvik og Nedre Eiker Senterparti

Partiprogram
2019-2023

Senterpartiet har som mål å utvikle dagens tre kommuner til en felles kommune, hvor de ulike kvalitetene hver kommunedel har å by på blir tatt vare på. Fra Berger i Svelvik til Steinberg i Nedre Eiker finnes det kvaliteter og mennesker som er med på å gjøre den nye kommunen unik.

Drammen kommune vil representere alle de kvaliteter Norge har å by på, i en kommune. Da er det også viktig at vi forvalter alle disse kvalitetene på en måte de fortjener og med det ansvaret som følger. Vi skal utvikle en kommune for de mange, hvor mulighetene er like og tilbudet ikke preges av hvilket postnummer du har. Senterpartiet har troen på at alt det vi gjør i dag skal sørge for at det samfunnet vi gir videre er bedre enn det vi overtok. Dette er ingen enkel oppgave, men vi mener at alt begynner i det små og det nære. Det er nettopp derfor vi er nær folk.

«Store systemer gjør menneskene små.

Nærhet er ikke problemet.

Nærhet er svaret.»

- Trygve Slagsvold Vedum

Innholdsfortegnelse

Klima og miljø	side 4
Oppvekst og kunnskap	side 10
Integrering og innvandring	side 13
Kommunen som arbeidsplass	side 15
Kulturminner og museer	side 17
Kultur og idrett	side 18
Kirke og livssyn	side 20
Næring	side 21
Boligutvikling	side 23
Sentrumsutvikling	side 24
Turistnæring	side 26
Landbruk	side 27
Skogbruk	side 28
Helse og omsorg	side 29
Samfunnssikkerhet og beredskap	side 33
Samferdsel	side 35

Klima og miljø

Drammen, Svelvik og Nedre Eiker Senterparti ønsker et grønt skifte med fokus på tiltak som tar hensyn til både innbyggerne og naturen.

Vi ønsker å rette fokuset mot de "små" tiltakene som folk faktisk forstår både grunnen til, og ikke minst ser resultatene av, og vi fremmer derfor følgende tiltak:

- **Kommunal støtte for utskifting av eldre vedovner**
Vedovner fra før 1998 har ikke den teknologien som muliggjør rentbrennende ovner. Senterpartiet ønsker derfor et kommunalt tilskudd for alle i kommunen som ønsker å skifte ut sin eldre vedovn. Ved å gjøre dette vil en kunne redusere andelen svevestøv, samt øke energiutbyttet fra den veden en bruker.
- **Ladestasjoner for fremtiden**
For å gjøre sentrum lettere tilgjengelig for dagens elbiler, samt imøtekomme fremtidens vekst, vil Drammen Senterparti intensivere utbyggingen av ladestasjoner i kommunale parkeringshus. Samtidig vil vi ha en moderat betaling for å øke sirkulasjonen og styrke tilgjengeligheten.
- **Landbrukskontoret, faglig støtte for innbyggere**
Å drive landbruk i by er et eget tema som krever kreativitet og fagkunnskap. Senterpartiet vil arbeide for at det nye landbrukskontoret i kommunen skal bistå innbyggere i arbeidet med urbant landbruk. Vi ønsker å styrke denne muligheten da landbruk er naturens metode for å utnytte CO₂ på en positiv måte, samtidig som en bl.a. vil kunne oppnå økt naturlig vannfordrøyning, økt utnyttelse av naturressurser og styrking av pollineringen i kommunen.
- **Flere kommunale søppelkasser**
Det er et stort miljøproblem at avfall kommer på avveie og blir liggende i naturen. Dette har store konsekvenser for både miljøet, dyr og mennesker. Senterpartiet vil derfor gå inn for å øke andelen søppelkasser i områder hvor folk ferdes. Vi ønsker også å etablere avfallssortering ved knutepunkter i kommunen, hvor det er hensiktsmessig.
- **Innsamling av spesielt avfall fra husstander**
Spesialavfall som lyspærer og batterier havner i dag ofte i feil avfallsbeholder grunnet tungvinte leveringsmuligheter. Senterpartiet vil utrede muligheten for innsamling av enkelte typer spesialavfall i sammenheng med generell avfallshåndtering i kommunen.

- **Energistasjoner**

I møte med morgendagens transportløsninger er det behov for alternative energikilder utover de tradisjonelle bensinstasjonene. Dessverre er satsning på ny teknologi kostbar og ofte lite lønnsom i oppstartsfasen. Senterpartiet vil derfor tilrettelegge for energistasjoner med hurtiglading, hydrogen- og biodrivstoff. Dette med mål om å få en større andel av kjøretøy i kommunen over på alternative drivstoff.

- **Sykkelparkering**

Det har blitt en økende trend i Norge å gå til innkjøp av elsykler som alternativ transport. For de fleste er elsykkel en kostbar investering, og av den grunn vil Senterpartiet gå inn for å etablere trygge parkeringsplasser for el- og lastesykler med låsbare skap for opplading av el-sykkel batterier.

- **Etablering av koloni- og parselhager**

En konsekvens av urbanisering og økt befolkningstetthet er mindre tilgang på grønne arealer og muligheten til å dyrke egen mat. Senterpartiet vil arbeide for å etablere parselhager, slik at innbyggere som ønsker det, kan etablere egne, urbane grønnsakshager. Vi ønsker også at det tilbys nye arealer til etablering av kolonihager, i likhet med det vi har i Drammen i dag, der det er lange ventelister.

- **Melde Drammen kommune inn i Zero storbyforum**

Arbeidet med nye kreative miljøtiltak, som passer inn i byen, er en stor jobb. For å styrke tilgangen på innspill som kommunen kan gjennomføre, ønsker Senterpartiet å melde den nye kommunen inn i Zero Storbyforum. Det er ingen vits å tenke ut nye ideer alene når en kan være del av et større fellesskap, som sammen kommer frem til morgendagens løsninger.

- **Styrket samarbeid med forskningsmiljøene**

Det finnes i dag flere solide forskningsmiljøer rundt om i landet som jobber for en bedre overgang i det grønne skiftet. Senterpartiet vil øke satsingen på samarbeid med disse, slik at vi i vår kommune kan prøve ut foreslåtte tiltak i praksis.

- **Økonomisk støtte for kastrering av katter**

Småfuglbestanden er i Norge i dag til en viss grad truet grunnet et høyt antall katter. Av hensyn til fuglebestanden i kommunen ønsker Senterpartiet at Drammen kommune skal etablere en tilskuddsordning for kastrering av katter. Dette vil være et effektivt tiltak for å senke antall katter som blir født uten eierskap, og med det unngå en mengde unødvendige dyr som lider. En nedgang i antall katter vil og være en potensiell styrking av småfuglbestanden.

- **Sikre eierskap i Glitre Energi og Glitrevannverket**

Tilgangen på, og forvaltningsansvaret for, energi og vann er en viktig kvalitet ved den forvaltningskulturen vi har i Norge. Senterpartiet mener derfor det er viktig å sikre eierskapet i Glitre Energi og Glitrevannverket. Dette fordi det gir en enorm tilgang på morgendagens grønne teknologi, men og fordi det er en sentral del av vår infrastruktur.

- **Sikre kommunal avfallshåndtering**

Det har vært ført en aktiv politikk flere steder i landet for å sette avfallshåndtering ut på anbud. Vi har i kommunen god erfaring med RfD IKS, og Senterpartiet mener vi må sikre dette arbeidet videre. Avfallshåndtering må ikke alene handle om pris men også om den miljømessige faktoren og det potensialet dette har i fremtiden. RfD er allerede langt fremme når det gjelder miljøvennlig håndtering av avfall fra kommunen, og det er derfor viktig å sikre denne utviklingen også for fremtiden.

- **Rent Drammen**

Til tross for at avfallshåndteringen i kommunen de siste tiårene har blitt mye bedre, har vi fortsatt utfordringer med avfall på ville veier. Senterpartiet vil se nærmere på muligheter for moderne oppsamling av avfall som havner i elva, og deretter i fjorden og ut i havet. I tillegg vil vi styrke dagens engasjement gjennom Kirkens bymisjon og deres arbeidstilbud "Lønn som fortjent", ved å gi støtte til det gode miljøarbeidet som gjøres gjennom innsamling av avfall i sentrum.

Det er og behov for større tiltak i møte med de lokale utfordringer med forurensing vi har i kommunen. Drammen, Svelvik og Nedre Eiker Senterparti vil derfor jobbe for å gjennomføre flere tiltak på veien mot det grønne skiftet.

- **Smog Free Tower**

Den nye kommunen har i dag store utfordringer med luftkvaliteten pga. en stor andel trafikk, både lokal og gjennomgående. For å bedre miljøforholdene i kommunen ønsker Senterpartiet å gå inn for å utrede muligheten for etablering av Smog Free Tower i ulike deler av kommunen. Da et tårn renses en stor mengde luft (30 000m³) for forurensning, vil man med dette kunne gjøre betydelige tiltak når forurensningen preger byen i stor grad. Dette vil være et positivt og effektivt tiltak når det kommer til miljø og livskvalitet.

- **Utnyttelse av offentlige arealer**

Senterpartiet stiller seg positive til en styrket utvikling av urbant landbruk, og mener det er behov for å se på utnyttelse av tilgjengelig areal, være seg grunnflate, veggflate eller takflate. Vi vil derfor gå aktivt inn for en kartlegging av potensiale for urbant landbruk i den nye kommunen.

- **Utnytte sol som en energikilde**

I møtet med morgendagen vil det være behov for en større andel miljøvennlig energi. Senterpartiet går derfor inn for å utrede lønnsomheten i å anlegge flere solcelleanlegg på de kommunale bygg for det er formålstjenlig.

- **Kommunal bilpark**

En stor del av kommunens ansatte har ikke et daglig behov for kjøretøy i sin jobb. Likevel er det slik at flere arbeidstakers hverdag blir problematisert grunnet lav tilgang på kjøretøy. Senterpartiet ønsker derfor å se på muligheten for å etablere en kommunal bilpark med elektriske kjøretøy, tilgjengelig for kommunens arbeidstakere i tjeneste, ved behov.

- **Grønne tak**

Som en konsekvens av den fortettingen Drammen har vært igjennom de siste årene har behovet for grønne områder økt. Senterpartiet ønsker å innføre krav om grønne tak på ny bygningsmasse i sentrumssonene. En økt andel grønne tak vil være positivt for vannfordrøyning, insekter, luft og bokvalitet i byen.

- **Grønne lunger i kommunen**

I en by som stadig vokser er det ekstremt viktig å tenke på årene som kommer og ikke bare kortsiktig gevinst. Innbyggere som velger å bo i kommunen vår skal ikke måtte oppleve en lavere livskvalitet som følge av en lav andel grønne arealer i kommunen. Senterpartiet vil derfor ha fokus på økt etablering av bydelsparker og bevaring av naturområder i kommunedelene. Det er et sentralt poeng at grønne arealer som bygges ned er umulig å hente tilbake for morgendagen.

- **Vern av matjord er god matberedskap**

Kun 3% av Norges areal er dyrkbar jord, det er derfor viktig å behandle den matjorda vi har i kommunen med varsomhet. Å bevare matjord i kommunen er et sosialt ansvar vi har som kommune både overfor egne innbyggere men og som en del av landet. Senterpartiet mener det er god og nødvendig beredskapspolitikk, næringspolitikk og ikke minst miljøpolitikk å bevare matjorda for de generasjoner som kommer.

- **Nei til klimakvoter**

Det har blitt etablert politikk å kjøpe opp klimakvoter i Norge for å rettferdiggjøre egne utslipp. Drammen, Svelvik og Nedre Eiker Senterparti mener dette er ansvarsfraskrivelse fremfor en aktiv miljøpolitikk og vil derfor gå inn for at Drammen sier nei til kjøp av klimakvoter.

- **Økt flomberedskap**

Krokstadelva er et flomutsatt område, noe som til stadighet utsetter samfunnet for store følgekostnader. Senterpartiet går inn for etablering av flomsikringstiltak i området.

- **Anleggsmaskiner, elektrisk & biodiesel**

Anleggsbransjen i Norge er i dag i hovedsak basert på motoriserte kjøretøy som driftes på petroleumsprodukter. For å kunne gjennomføre en overgang til grønt karbon vil Senterpartiet gå inn for at Drammen Drift og RfD skal basere sin virksomhet på anleggsmaskiner med nullutslipp ved å benytte elektrisitet og biodiesel. Det er en videre målsetning at anleggsvirksomhet i kommunen, i et lengre perspektiv, går over til denne type maskinpark.

- **Miljøsertifisering av nye kommunale bygg**

Kvaliteten på kommunens bygninger er i dag variabel og det er behov for å sikre kvaliteten på morgendagens skoler, sykehjem osv. Senterpartiet vil gå inn for at Drammen kommune har som krav at ny bygningsmasse skal inneha en solid miljøsertifisering for å sikre byggets miljømessige bærekraft.

- **Øke investeringer i vann og kloakk**

Pr i dag er tapet i vannettet vårt enormt og det er behov for store utbedringer. Større deler av rørnettet er av eldre årgang og det vil være en stor miljømessig og økonomisk gevinst ved å utbedre nettet. Senterpartiet mener derfor at investeringene må økes ytterligere for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet i kommunen.

Oppvekst og kunnskap

Barn og ungdoms oppvekst er av enorm betydning for senere utvikling, og legger grunnlaget for trygge, deltagende og produktive voksne. For å sikre gode oppvekst- og utdanningsvilkår vil Senterpartiet gjennomføre flere tiltak:

- **Ha flere yrkesgrupper inn i skolen**

Barn kommer til skolen med ulike erfaringer og ulik kompetanse. Skolen samarbeider med ulike instanser utenfor skolen, og alle skoler skal ha tilgang på helsesøster. Vi mener at også andre yrkesgrupper, som sosionomer, vernepleiere og psykologer i større grad skal inn i skolen, for å bistå lærerne i å ivareta hele barnet.

- **Løpende barnehageopptak**

Slik det er i dag straffes foreldre på bakgrunn av når de får sine barn da muligheten for å få barnehageplass begrenses. Senterpartiet ønsker derfor at den nye kommunen skal gå inn for løpende kommunale barnehageopptak. Dette for å gi barna tilgang på en sosial omgangskrets i deres nærområde samt gi foreldre muligheten til å komme ut i jobb etter ett år.

- **Tilby barnehagebarn et sunt og næringsrikt varmt måltid**

Et sunt kosthold fremmer vekst og trivsel. Vi mener at alle barnehagebarn skal få et varmt måltid minst en dag i uken med god kvalitet på råvarene, og som helst er kortreist. Vi vet at dagene i barnehagene er uforutsigbare og hektiske. Vi vil derfor ansette kokker som setter opp meny og lager maten til barnehagene samt å investere i kjøkken. Ved å rotere kokkene mellom barnehagene vil en dermed kunne bemanne 5 barnehager med 1 ansatt, i det å sikre barn tilgang på sunn og næringsrik mat. Dette vil og avlaste de ansatte i barnehagene og gi dem mer tid til å være med barna, slik det er tiltenkt.

- **Større gradering av inntektsgrunnlaget for subsidiert barnehageplass**

Inntektsgrensen for gratis barnehageplass er pr i dag på et forholdsvis lavt nivå. For å styrke småbarnsfamiliers økonomiske situasjon ønsker Senterpartiet at det innføres en større gradering av inntekt over denne grensen, slik at subsidieringen av barnehageplassen ikke automatisk faller bort så fort denne grensen er oversteget.

- **Barnehagelærere skal ha nok tid til å planlegge innholdet i barnehagen, og til annet administrativt arbeid**

Barnehagen er en svært viktig arena for læring, både sosialt og faglig. For å sikre god faglig kvalitet, og for å skape et produktivt faglig pedagogisk miljø, skal pedagogene ha nok tid til for- og etterarbeid, og de bør få avsatt tid til faglige refleksjoner og diskusjoner innad i hver barnehage. Styrer i barnehagen skal ha god tid til pedagogisk ledelse, og flere ressurser skal inn ved behov for å avlaste administrativt arbeid. Senterpartiet ser derfor behovet for også å måtte øke kravet til antall assistenter for å sikre dette planleggingsarbeidet.
- **Sørge for at barnehagene har god oppdekking av personale i hele barnehagens åpningstid**

Antall personer på jobb skal ses opp mot barnehagens åpningstider, ikke bare antall barn. Barnehager med lengre åpningstider trenger flere voksne.
- **Skolebarn skal få gå på skole så nært bostedet som mulig**

Å kunne gå til egen skole, og gå på skole i eget nærmiljø, er en viktig investering i barns oppvekst. Vi mener at nærskolen må bestå, og åpner for gjenåpning av nedlagte skoler der det er behov og mulighet for det. Lokalskoler er et viktig samfunnsøkonomisk tiltak, som stimulerer tilflytning til et område, og hindrer fraflytning. Vi ønsker derfor å gjenåpne Berger skole og bygge Åskollen ungdomsskole.
- **Oppdaterte skolebibliotek**

Alle elever har gjennom sin skoletid behov for tilgang på et faglig sterkt og oppdatert skolebibliotek, hvor lysten til å lese kan stimuleres. Det er i dag store forskjeller mellom skolebibliotekene i kommunen. Senterpartiet ønsker å sikre større investeringer i bibliotekene. Det gjøres i dag for lave investeringer til skolebibliotekene i kommunene, og det er behov for store oppgraderinger. Vi mener alle elever bør være sikret et skolebibliotek med litteratur av høy kvalitet. Det er og nødvendig å sikre at bibliotekene betjenes av en kvalifisert bibliotekar.
- **Barnehagebarn skal vite hvor maten kommer fra**

Kunnskap om hvor maten kommer fra og et godt forhold til sunn mat er viktig. Vi mener at alle barn skal få erfaring med dyrking av mat og få oppleve gleden av å lage mat av råvarer de har høstet selv. Vi vil legge til rette for at barnehagebarna skal få oppleve dette gjennom å etablere kontakt med lokale bønder, og tilrettelegge for å opprette egen kjøkkenhage i barnehagene eller i en parsellhage i regi av kommunen.
- **Styrket rådgivning og helsetilbud i ungdomsskolen**

Ungdommer melder om stadig økende psykiske vansker. Elevene skal ha god tilgang på kvalifisert hjelp og støtte i utdanningsløpet. Rådgivere og helsepersonell skal være lett tilgjengelige og tilstrekkelig bemannet til å dekke behovet, og de skal drive aktiv informerende og oppsøkende virksomhet i klasserommene.

- **Alle lærlinger skal få lærlingplass**

Norge trenger flere fagarbeidere, men det er mangel på lærlingeplasser for elevene. Vi vil jobbe for å skaffe flere lærlingplasser i både kommunal og privat sektor.

- **Etablere studenthus i Drammen**

Drammen har utviklet seg til å være en by med en relativt stor Campus tilhørende Universitetet i Sørøst Norge. Dessverre er det slik at en større andel studenter melder om en opplevelse av ensomhet. Senterpartiet ønsker å støtte studentene i Drammen med å etablere et selvstendig studentsamfunn. Det bør derfor sees på muligheten for å skaffe egnede lokaler der studentene kan stå ansvarlige for driften og med det få muligheten til å etablere en arena hvor studenter kan møtes i både faglig og sosial sammenheng.

- **Kompetanse og selvhjelp**

Samfunnet utvikler seg kontinuerlig i retning av ny teknologi. For å kunne ta del i denne utviklingen, med de goder og muligheter dette byr på, er det nødvendig å satse på kompetanseutvikling i befolkningen. Senterpartiet vil derfor opprette selvhjelpsgrupper særlig med tanke på økt brukerkompetanse om dataverktøy.

Integrering og innvandring

Nærhet, samhold og dugnad er grunnleggende for et demokratisk samfunn, og er også sentralt for å forebygge utenforskap. Vi ønsker at det arbeides for at innvandrere skal finne en plass i samfunnet og kunne ta i bruk sine ressurser. Det er et mål at innvandrerbefolkningen skal ta ansvar, engasjere seg og delta i utvikling av politikk og tiltak som gir innvandrere og deres barn like muligheter, rettigheter og plikter. På denne måten vil de bli en likeverdige del av det lokale og nasjonale fellesskapet.

- **Språkopplæring**

Kommunikasjon er sentralt for en vellykket integreringsprosess. Senterpartiet vil derfor stille krav om at alle arbeidstakere i kommunen gjennomfører og består tilbudt språkopplæring i samsvar med IMDIs læreplan. Det vil i større grad være nødvendig å kombinere språkopplæring med praktisk erfaring.

- **Fritidsordninger**

I Drammen er det en stor andel innvandrere- og flyktningfamilier og andre familier med vedvarende lav inntekt. Disse har store økonomiske kostnader i forbindelse med barns fritidsaktivitet. Det er anerkjent at sosial aktivitet stimulerer språk og gir mellommenneskelig kontakt. Senterpartiet ønsker derfor at kommunen går inn for å subsidiere barn i disse familiene med nødvendig utstyr og kontingent kostnader for å sikre deltakelse i idrett og kultur.

- **Kommunalt integreringsråd**

For å oppnå en vellykket integrering er det viktig med praktisk erfaring, relevant kunnskap og oppriktig vilje. Senterpartiet ønsker å etablere et kommunalt integreringsråd hvor etablerte frivillige organisasjoner og politikere skal kunne møtes og bidra med kunnskap, drøfte behov og utfordringer. Det er viktig å sikre at den erfaringsbaserte kunnskapen kommer frem til politikere og administrasjon.

- **Bosetting av flyktninger**

Det er en stor og viktig oppgave for en kommune å bosette flyktninger/asylsøkere som har behov for en bedre hverdag og et nytt liv. Senterpartiet mener kommunen til enhver tid bør ha oversikt over hvilke faglige ressurser kommunen besitter og hvordan man best er i stand til å ta seg av den mengden flyktninger kommunen blir forespurt om å ta imot. Det er og nødvendig å balansere andelen bosetting av flyktninger ut fra demografi (alder, kjønn og geografisk opphav).

- **Kartlegging av kunnskap og mål**

I møtet med et nytt samfunn opplever mange å få redusert sin sosiale status og annullert sin kompetanse. Senterpartiet ønsker at kommunen i større grad enn tidligere skal sørge for å kartlegge kompetansen blant dem vi bosetter i kommunen, og hjelpe til med at disse får realisert denne kunnskapen. Samtidig må det kartlegges hvilke mål hver enkelt har for sitt arbeidsliv, fremfor å pålegge dem arbeid vi ikke får nordmenn flest til å ta.

- **Innvandrerkultur**

Kommunen består i dag av en mengde mennesker med ulikt etnisk og kulturelt opphav. Konsekvensen av dette er at en mengde barn av innvandrere opplever å hverken være en del av den etnisk norske kulturen eller en del av sine foreldres etniske og kulturelle opphav. De står med ett ben i hver kultur. I arbeidet med å integrere til fellesskapet og å unngå opplevelsen av utenforskap, er det viktig å sørge for at innvandrerkultur som ikke strider imot det norske lovverket, blir en del av den moderne kollektive kulturarven.

- **Kulturutveksling**

Drammen, Svelvik og Nedre Eiker har siden 90-tallet arbeidet godt for å integrere innvandrere, og har opplevd gode resultater av dette arbeidet. Likevel bærer samfunnsdebatten preg av at det eksisterer en mengde misoppfatninger mellom etniske nordmenn og innvandrere når det kommer til kultur og religion. Senterpartiet vil derfor arbeide for større grad av kulturutveksling i skolen, gjennom praktisk erfaring og kunnskap hva gjelder religion og kultur. Dette må gå begge veier, både når gjelder kunnskap om og opplevelse av kristen kulturarv, humanistisk, muslimsk og andre religiøse samfunns kultur.

- **Tilreisende tiggere**

EU/EØS- og EFTA-avtalene sikrer at innbyggere som omfattes av avtaleverket, kan reise uten visum over grensene for å enten få seg arbeid, eller være på besøk hos familie i en periode 3 måneder. Drammen, Svelvik og Nedre Eiker SP mener det er nødvendig å sikre seg mot utnyttelse av regelverket. Vi har en stor andel gatetiggere i den nye kommunen som følge av misbruk av regelverket. Det er en stor forskjell på det å be om hjelp når akutt behov skulle melde seg og det å konsekvent reise inn og ut av landet innenfor regelverkets frister, med det formål om å bruke tiden i landet på å tigge. Som følge av manglende grensekontroll per dags dato vil derfor løsningen på overnevnte problem være å gå inn for at det stilles krav om oppholdstillatelse i Norge for å kunne tigge i Nye Drammen. Vi vil og se på muligheten for tiltak som har til hensikt å tilføre midler som direkte bidrag i deres nærområder for å styrke utdanningsmulighetene deres.

Kommunen som arbeidsplass

Den norske arbeidslivsmodellen har blitt utsatt for sterkt press de siste tiårene, og det er dessverre tydelig at den har tapt på flere områder. Det er nødvendig å sikre arbeidstakere i kommunen en anstendig arbeidsplass og sørge for at kommunen fremstår som et godt eksempel på hvordan en arbeidsgiver skal se seg.

- **Anstendig stillingsprosent**

Det har blitt en usunn tendens å ansette arbeidstakere i mindre stillinger for at arbeidsgiver skal sikre sin tilgang på arbeidskraft når det skulle være nødvendig. Senterpartiet mener det skal være en prioritet å sikre anstendige arbeidsavtaler og stillingsprosenter slik at de ansatte har en forutsigbar hverdag og en lønn til å leve av. Vi går derfor inn for størst mulig bruk av fulltidsstillinger i kommunen. Det må være en hovedregel at mindre stillingsprosenter kun skal forekomme der det er tvingende nødvendig eller der arbeidstaker har et ønske om det. Frivillig deltid må likevel være et alternativ for de som ønsker det.

- **Et tilgjengelig arbeidsliv**

Tilgangen på faglært arbeidskraft vil i fremtiden være begrenset i større grad enn hva vi ser i dag. Det er derfor viktig at kommunen er en arbeidsgiver med ordnede forhold og plass til alle med en hel eller delvis arbeidsevne. For å underbygge dette støtter vi opp om trepartssamarbeidet, avtalen om inkluderende arbeidsliv og reformer som gjør det lettere å kombinere arbeid med pensjon og andre velferdsytelser. Kommunale arbeidsplasser må legge til rette for gode løsninger for dem som har hatt et opphold i arbeidslivet på grunn av sykdom eller av andre årsaker.

- **Tillit på arbeidsplassen**

Det norske arbeidslivet har de siste tiårene i større og større grad blitt preget av rapporteringsplikt i form av skjemavelde og referatføring. For å stimulere til ansvar for egen arbeidsplass, felles innsats og økt produktivitet mener Senterpartiet det er nødvendig med en tillitsreform i kommunen som gir arbeidstakeren den respekten og det ansvaret som ligger i stillingen. Flesteparten av kommunens ansatte er fagutdannet innenfor sitt fagfelt.. Det innebærer at de faktisk kan det faget de utfører, og da må de få den tilliten som følger med.

- **Morgendagens fagarbeidere**

Det vil i fremtiden være behov for et stort antall fagarbeidere, både innenfor offentlig og privat sektor. Det er nødvendig at kommunen sikrer tilgangen på arbeidskraft slik at vi unngår problemer i årene som kommer. Senterpartiet mener derfor kommunen må øke antallet lærlinger innad i kommunen. Det må samtidig stilles krav til at en lærlingeordning er ivaretatt i de bedrifter som leverer eller ønsker å levere tjenester til kommunen. Dette må sikres gjennom en kommunal modell for anskaffelser, ref Oslo og Telemark.

- **Praktikantplass – en vei tilbake i arbeidslivet**

Dessverre opplever flere mennesker å falle ut av utdanningsløpet sitt grunnet ulike forhold. Senterpartiet går inn for at kommunen skal dedikere et antall 5-års praktikantplasser i kommunale bedrifter som en mulighet for arbeidsledige som har falt ut av utdanningsløpet. Dette vil være en praktisk inngang i arbeidslivet for mennesker som trenger en praktisk tilnærming på hverdagen, med et uttalt mål om å avlegge fagbrev.

- **Tilbakeføringer av tjenester**

Det har blitt en akseptert standard å sette kommunale driftstjenester ut på anbud. Konsekvensen av dette har vært at en rekke mennesker får dårligere betalt for den jobben de utfører, dårligere pensjonsrettigheter og en usikker arbeidsplass. Senterpartiet går inn for å tilbakeføre kommunale driftstjenester, slik som renhold i kommunale bygg. På denne måten vil Drammen kommune ta det arbeidsgiveransvaret vi og forventer fra det private næringslivet.

Kulturminner og museer

Kulturminner, kulturmiljøer, museer og arkiv er viktige deler av det vi kaller samfunnets kollektive hukommelse. Kulturarven kan bidra med kunnskap, fortellinger og opplevelser. Derfor skal samfunnet som helhet ha ansvar for å ta vare på den felles kulturarven og Senterpartiet vil derfor fremme følgende forslag:

- **Utvikle Spiralen**

Spiralen, med friluftsmuseet, har i flere tiår blitt forsømt og nedprioritert fra kommunens side. Senterpartiet mener det må legges opp til en drift av friluftsmuseet hvor det historiske blir en del av attraksjonen. Dette innebærer en utvidet tilgjengeliggjøring av friluftsmuseet og vitalisering gjennom utnyttelse av bygningsmassen og videre bruk av naturen.

- **Satse på Fossekleiva**

Fossekleiva er et unikt eksempel på industriell historie og produksjonsteknikk. Det ligger et stort potensial i anleggets historiske og kulturelle betydning som det er viktig å sikre. Senterpartiet ønsker derfor å sørge for fremtidige kommunale og fylkeskommunale driftsmidler, slik at potensialet kan utvikles og sikres for fremtiden.

- **Bevare historiske bygninger**

Kommunen har et rikt utvalg av bygninger med kulturell verdi som i dag blir forsømt. Senterpartiet vil styrke bevilgningene til kulturminnevern slik at nasjonal målsetting om vedlikehold og restaurering blir nådd. Vi har et ansvar for teknisk-industrielle kulturminner og det bør sikres før det er for seint.

Kultur og idrett

For å skape gode lokalsamfunn er det nødvendig med et rikt og variert kulturtilbud. Det må legges til rette for et mangfold av kultur og idrettsaktiviteter i de lokale kommunesentrene.

Alle kulturelle aktiviteter, som er etablert og i bruk, må opprettholdes i den nye kommunen og fortsette å motta sin økonomiske støtte. Samtidig må den lokale forankringen dyrkes og ivaretas. Senterpartiet mener derfor:

- **Frivillighet belønnes**

Både idrett og kultur er avhengig av frivillighet for å sikre driftsgrunnlag, samtidig tilfører frivilligheten et engasjement det er vanskelig å kjøpe for penger. Likevel er det slik at man ofte er avhengige av økonomiske tilskudd for å sikre muligheten for å delta som frivillig. Senterpartiet vil derfor styrke driften av kultur og idrett med økonomiske driftstilskudd der frivillighet er en bærebjelke.

- **Bevare kulturskolene**

Kulturskolene i Nye Drammen har utviklet seg til å bli et samlingspunkt og en sosial arena hvor barn og unge får muligheten til å erfare kultur. Senterpartiet går derfor inn for å bevare kulturskolene i den nye kommunen, med en stedlig uavhengig rektor ved skolene.

- **Svømmehall i Krokstadelva og Svelvik**

Det har de siste ti årene pågått en dramatisk rasering av lokale svømmeanlegg. Heldigvis ser vi at flere av dagens svømmeanlegg har en høy brukerandel. Senterpartiet går derfor inn for å bevare svømmehallene i Krokstadelva og Svelvik, nettopp for å sikre lokale idrettstilbud og dessuten tilgjengeliggjøre svømming som idrett, helsetilbud, rekreasjon og som beredskapstiltak.

- **Små idretter trenger en arena**

Det er pr. i dag lagt mest til rette for de store idrettene, og disse preger bildet når det kommer til rekruttering og arenaer. Senterpartiet går inn for at de små idrettene, som utøves i kommunen kartlegges, og at skal legges mer til rette for utøvelsen av disse og deres behov..

- **Lokale bibliotektilbud**

Dagens bibliotek er ikke kun en samlingsplass for bøker. Bibliotekene har utviklet seg til å bli en sentral del av den kulturelle hverdagen. Senterpartiet går inn for å utvikle de eksisterende bibliotekene i kommunen ytterligere og øke tilgjengeligheten.

- **Marienlyst friidrettsanlegg**

Vi har i Drammen utviklet Marienlyst til et område med en stor samling av ulike idretter i hjerte av byen. Med tett tilknytning til kollektivknutepunkter ligger de store idrettsanleggene lett tilgjengelig for hele den nye kommunen. Dessverre har friidretten blitt nedprioritert i flere tiår, noe som har resultert i at Marienlyst friidrettsanlegg har forfalt og i dag ikke på langt nær svarer til den tekniske standarden det burde ha. Senterpartiet mener derfor at det er nødvendig med en umiddelbar satsning på friidretten i hjertet av Drammen. Vi går og inn for at et oppgradert anlegg skal være et helårsanlegg hvor lavterskel bruk skal være et stikkord.

- **Down Under (ungdomsklubb)**

En sosial møteplass er for mange avgjørende i hverdagen. Det kan være et viktig tiltak for å forebygge følelsen av ensomhet, da muligheten for å sosialisere seg legges mer til rette. Nedre Eiker har hatt suksess med Down Under og Senterpartiet går derfor inn for å videreføre denne ordningen, slik at sosiale møteplasser opprettholdes i kommunedelen.

- **Harmonien**

Drammen har utviklet seg til å bli en aktiv kulturby med variert kulturtilbud. Likevel etterlyses det en lavterskel scene tilgjengelig for mindre og enklere aktiviteter uten store kostnader. Senterpartiet vil derfor investere i Harmonien for å utvikle det til en akustisk sal hvor det kan legges til rette for alt fra korpskonserter til akustiske intimkonserter, uten at det koster arrangørene en formue.

- **Ishall**

Behovet for en ishall i regionen har i mange år vært kjent. En slik investering vil styrke tilbudet innenfor vinteridrettene betydelig og samtidig underbygge rekrutteringen til flere ulike idrettsgrener. Senterpartiet går derfor inn for å etablere en ishall i den nye kommunen.

Kirke og livssyn

Religion og livssyn er grunnleggende dimensjoner i mange menneskers liv. Senterpartiet mener at kirke, religion og livssyn fortsatt bør være et offentlig anliggende. Både staten og kommunene spiller en viktig rolle for å understøtte folks mulighet til å utøve tro og livssyn. Mangfoldet av trosretninger og livssyn i befolkningen må reflekteres i politisk, økonomisk, juridisk og institusjonell likebehandling av tros- og livssynssamfunn. Senterpartiet mener at endringene i kirkeordningen, og det at Norge i større grad har blitt et fler-religiøst samfunn, gir behov for utviklingen av en mer helhetlig tros- og livssynspolitikk.

Senterpartiet vil derfor:

- *Sikre en økonomisk likebehandling og ikke-diskriminering av alle tros- og livssynssamfunn, samtidig som kommunen har god kontroll over hvem kommunen støtter økonomisk, slik at det ikke oppstår organisasjoner i kommunen som motarbeider norsk lov og integrering.*
- *Videreføre kommunens ansvar for gravplasser.*
- *Sikre økonomisk støtte til bevaring av religiøse bygg med historisk verdi.*
- *Støtte frivillig introduksjonsprogram for religiøse ledere fra utlandet.*

Næring

I utvikling av en ny kommune mener Senterpartiet det er avgjørende viktig å legge til rette for et bredt utvalg av næringer. Eksisterende næringsliv må styrkes og gis forutsigbare rammer, dette for å sikre vekst og arbeidsplasser for fremtiden.

- **Nei til eiendomsskatt**

Senterpartiet er imot å innføre eiendomsskatt i kommunen, da dette er en ekstra beskatning av innbyggerne av verdier de allerede har betalt skatt av.

- **Kommunalt næringsråd**

I arbeidet med å utvikle kommunen med det mål å legge til rette for både næring og bolig ønsker Senterpartiet at det etableres et næringsråd utenfor interesseorganisasjonene. Dette skal bestå av bedrifter, entreprenører, selvstendig næringsdrivende, utbyggere samt statlige, fylkeskommunale og kommunale etater. Dette skal være et forum med vekt på dialog og en felles målsetting om utviklingen av et variert næringsliv i morgendagens kommune.

- **Næringsarealer**

Tilgangen på tilrettelagt næringsareal er kritisk avgjørende når bedrifter ønsker å etablere seg i kommunen. Det vil bli viktig å iverksette snarlig tiltak for å identifisere områder som kan være egnet til dette formål. Senterpartiet vil at det i større grad skal settes av egnede arealer til næringsetablering, slik at umiddelbare behov i næringslivet kan imøtekommes. Med det gjør vi Drammen mer attraktivt for private aktører. Vi mener det er viktig å sikre at det legges til rette for arbeidsplasser i folks nærmiljø i den nye kommunen. Det vil også medføre redusert behov for bruk av privatbil til og fra arbeid.

- **Tilgjengeliggjøre anbudsprosesser for små bedrifter**

Å delta i anbudskonkurranser fra kommunalt hold er ofte en stor og kostnadskrevende prosess som ofte sørger for at større bedrifter får forrang. Senterpartiet vil arbeide for tilrettelegging av anbudsinnbydelser for mindre, lokale bedrifter, med mål om å styrke disse.

- **Teknisk bygningskontroll**

Praksisen med tredjepartskontroll ved oppføring av store og omfattende bygg oppleves som ikke tilstrekkelig, og det har i flere tilfeller kommet frem forhold som burde vært avdekket på et tidligere tidspunkt. Grunnforholdene i Drammen er stedvis utfordrende, og Senterpartiet går derfor inn for å etablere kommunal teknisk bygningskontroll underlagt kommunerevisjonen, for å følge opp kvalitetssikringen i alle slike prosjekter gjennom hele prosessen. Ikke minst vil dette være nødvendig i oppstartsfasen, og basert på vurderinger i lys av områdets beliggenhet og grunnforhold. Dette er også viktig for å sikre interessene til innbyggere og næringsdrivende.

- **Vitalisere kommunedelsentra**

Nedre Eiker og Svelvik skal i den nye kommunen fortsatt beholde sine kommunesentre med den målsetning om å vitalisere disse ytterligere. Senterpartiet går derfor inn for å sikre fortsatt gratis parkering i Svelvik sentrum og arbeide for avgiftsfri parkering i Mjøndalen sentrum.

- **Fortsatt kommunal drift**

Selv om det må tilstrebes å drive kommunen så økonomisk gunstig som det lar seg gjøre, er det likevel slik at en ikke kan ofre sine ansattes arbeidsforhold til fordel for økonomien. Senterpartiet går derfor inn for å sikre kommunal drift av de tjenester kommunen behøver. Tjenestene skal ikke legges ut på anbud, men kommunen skal ta sitt arbeidsgiveransvar og sikre sine ansatte forutsigbare arbeidsforhold og en anstendig lønn i henhold til tariff.

- **Utvikling av havneområder**

Drammen havn har tradisjonelt hatt en sentral posisjon i kommunen vår, ikke minst som en sentral havn på Østlandet. Som et knutepunkt for næringen i møte med verden, er det viktig å støtte opp under en fortsatt drift og en videreutviklingen, med tanke på fremtiden. Senterpartiet mener likevel er det viktigste det å ivareta alle de berørte nærmiljø og deres beboeres levevilkår. Vi mener det i større grad er nødvendig å vurdere ytterligere støyskjermingstiltak, gjennomgå den planlagte utvidelsens faktiske behov, og ikke minst alle planlagte plasseringer for de deler av virksomheten som i størst grad påvirker støyeksoneringen.

Boligutvikling

Senterpartiet mener at den beste form for boligpolitikk er en politikk som legger opp til at det er plass til alle. Drammen-området har hatt stor prisvekst de siste årene og kommunen har hatt fokus på boligfortetting. Senterpartiet mener det ikke er slik at alle kan leve et fullverdig liv i «fuglekasser» midt i sentrum. Vi går derfor inn for en bolig spredning som tar i bruk hele den nye kommunen hvor småbarnsfamilier får tilgang på en hageflekk, nærskole og et trygt nærmiljø. Dette må skje samtidig som boligutvikling i sentrum må ha større fokus på livskvalitet og ikke bare størst mulig antall boenheter.

- **Boliger i alle prissjikt**

Den enorme prisveksten vi har hatt i Drammen de siste årene henger og sammen med den begrensede tilgangen på boliger i alle prissjiktene. Senterpartiet mener derfor at det er nødvendig å stille krav om større variasjon i de boligene som føres opp. Det er behov for alt fra mindre sentrumsleiligheter til rekkehus og annen småhusbebyggelse.

- **Småhusbebyggelse**

I de siste 10 år er det å kunne bo i et bysentrum det som synes å ha vært viktigste drivkraft innenfor planlegging av boligbygging. Senterpartiet ser behovet for at de innbyggerne som ikke ønsker å bo inne i byen, skal ha mulighet til å finne seg et hus litt på utsiden, men fremdeles sentrumsnært. Vi mener derfor at det må igangsettes en rammeplan for områder som kan være med å sikre at familier også får anledning til å kunne få bo i mindre hus med egen hageflekk.

- **Begrensninger i bygging av høyhus langs elva og fjorden.**

Med fokuset på boligfortetting har arealet langs elva og fjorden vår kommet i søkelyset for eiendomsutviklere. Elva har alltid vært hovedpulsåren i kommunen vår og er i dag et tilbud for både små og store som vil koble av i en hektisk hverdag. Senterpartiet stiller seg negative til utviklingen vi har sett, hvor høyhus langs elva blokkerer utsikten til mange. Det kan ikke være slik at elvebredden skal være hageflekken til kun dem som har råd til å kjøpe seg en plass. Vi går derfor inn for en mer konservativ høydebegrensning langs vannkanten med en mer blandet boligsammensetning i den fremtidige boligutviklingen. Dette vil i sin tur bety at høydekrav skal tilpasses topografien og den omkringliggende eksisterende bebyggelse.

- **Boligareal**

Det er behov for økt tilgang på boligareal i kommunen I jakten på dette er det utrolig viktig å ikke falle for fristelsen til å bygge ned matjorda og mat beredskapen vår. I stedet vil Senterpartiet gå inn for å utnytte arealet langs fjorden ut mot Svelvik til boligformål. Svelvik har de siste årene hatt lav befolkningsvekst og det er gode muligheter for økt bosetting. Dette vil og skape bedre grunnlag for lokale tjenester og et mer selvstendig kommunedelsenter.

Sentrumsutvikling

Handelsstandens utvikling i Drammen sentrum har de siste ti årene dessverre vært negativ, og det har fra politisk hold vært motstridende signaler og manglende evne/vilje til å gjøre noe for å motvirke dette. Slik reguleringsplanen er lagt opp, skal Drammen sentrum være hovedarena for detaljhandel i regionen. Det er derfor nødvendig å underbygge dette om en i fremtiden skal kunne få optimalt utbytte av satsingen på miljøvennlig kollektivtransport, samt sikre og utvikle flere hundre arbeidsplasser.

- **Torgsalg**

Torghandel har tradisjonelt vært en god indikator på energinivået i byen. De siste årene har en opplevd en markant nedgang i denne aktiviteten og en større satsning på dette etterlyses både fra innbyggere og næringsdrivende. Senterpartiet vil derfor legge til rette for økt bruk av tilgjengelige arealer til torgsalg, samt fjerne de kostnader som ikke er tilknyttet bruken av arealet.

- **Ny parkeringsstrategi**

Skal kommunen legge opp til et næringsliv med muligheter og utvikling, må man også ta hensyn til befolkningens bruksmønster. Det er selvsagt viktig å gjennomføre tiltak for å fremme miljøvennlige alternativer men kommunen må samtidig holde fokus på drivverdige forhold for bedriftene i sentrumssonen. Senterpartiet foreslår derfor etablering av 30 min gratis gateparkering i sentrum, med maksimum påfølgende 2 timers betalt parkering, med en redusert avgift til 25 kroner/t. Vi foreslår også å redusere avgiften i kommunens parkeringshus til 10 kroner/t.

- **Utvidelse av tilbudet til båtfolket**

Drammen må utvide både sin kapasitet og ikke minst sine fasiliteter for besøkende som kommer til byen med båt. Dette gjelder ikke minst også for de fastboende med båt. Det å ha et yrende båtliv innover mot bybrua og oppover elva vil tilføre ytterligere trivsels verdi også for dem som oppholder seg i sentrumsområdene. Det er derfor viktig i større grad å støtte opp om, og tilrettelegge for gjestehavner. Det vil koste penger å investere både i egnede plasser og nødvendige fasiliteter, men tiltaket bør være bærekraftig sett i lys av bruken av periodiske båt plasser i andre kommuner og byer med nærhet til vannet/havet. Jo større grad Drammen klarer å bygge seg opp på tilbudssiden, jo større grad vil det lokale næringsliv i sentrum få utvidet kundemasse.

- **Kulturtilbud i "sentrum"**

Elvefestivalen har støttet opp slik at kunstnere kan stille ut sine verker under festivalen. Reko-ringen, som er igangsatt for salg av lokalmat, er et annet eksempel. Senterpartiet mener det er mange forskjellige tilbud som kan vise seg å ha stor virkning på både liv og omsetning i sentrum. Det bør være av kommunal interesse å gjøre det mulig for ildsjeler som har ideer om "små-festivaler", kunstutstillinger, f. eks. på torget. en lørdag formiddag. Det å se mulighetene og bidra til et engasjement for en økt benyttelse av sentrumsområdene må bli en større andel av det kommunale ansvar, ikke minst ved å bidra med en proaktiv holdning til foreslåtte tilbud og lokalt engasjement.

- **Tilpasning for handelsstanden**

Estetiske hensyn har de siste årene hatt tungtveiende betydning i reguleringsaker angående Drammen sentrum. Det viser seg at flere næringsdrivende opplever problemer med å promotere seg og sitt grunnet et overveldende regelverk. Samtidig ser en at regelverket ikke overholdes og at det er store variasjoner. Senterpartiet mener det behov for en kritisk gjennomgang av skilt reglement og regelverk med hensyn til utnyttelse av uteareal. Det er stort behov for vitalisering av sentrumsgatene, og forretningene er en sentral aktør i denne prosessen.

- **Utnytte takarealer**

I utviklingen av bolig og næringsareal i sentrale områder i kommunen det stadig behov for økt friareal og grønne lunger. Senterpartiet går derfor inn for å se på muligheten for å utnytte takareal for nettopp dette. Økt utnyttelse i form av tennisbaner, offentlige terrasser etc. må sees på parallelt med grønne tak. Mulighetene er der, og slike anlegg vil styrke bo-kvaliteten og trivselen den nye kommunen.

- **Gondolbane fra Marienlyst til Konnerud**

Det å tenke nytt i utformingen av morgendagens transportårer er etterspurt - og en nødvendighet om vi skal få til en miljøvennlig omlegging innen transport. Senterpartiet stiller seg positive til forslaget om en gondolbane fra Marienlyst til Konnerud, både som et transportalternativ for befolkningen på Konnerud, med planlagt stor vekst, samt som en mulighet for å gi befolkningen i byen enklere tilgang på de grønne natur- og friluftsområdene på Konnerud. Det vil imidlertid være avgjørende at de økonomiske beregninger, hva kommunens ansvar angår, blir belyst i sin helhet før et eventuelt vedtak skal fattes.

- **Torgseilet**

Senterpartiet mener at torg-seilet på Bragernes torg skal fjernes. Kostnadene knyttet til lagring, vedlikehold og montering kan gjøre bedre nytte for seg på andre områder.

Turistnæring

Potensialet i turistnæringen for den nye kommunen er stort og det ligger i dette mange arbeidsplasser for kommunen. Senterpartiet vil derfor gå inn for:

- *Etablering av gjestehavner i Svelvik sentrum og Berger.*
- *Utnytte Spiralens historiske preg gjennom å vitalisere bygningsmassen på Spiraltoppen og vurdere muligheten for å presentere friluftsmuseet på en attraktiv måte. Drift av tunene, med dyrehold. Mulig modell etter Blåfarveverket.*
- *Tilskudd/investeringer til kulturinstitusjoner som f.eks. Fossekleiva, Solberg spinneri og Austad gård. Ved å gjøre dette forutsigbart kan institusjonene i større grad finansieres videre ved drift også gjennom utleie.*
- *Legge til rette for og gi økonomisk støtte til lokale arrangementer for å styrke kommunens posisjon som kulturell destinasjon.*

Landbruk

Norge har begrenset med dyrkbart areal og hver kommune har ansvar for å forvalte sitt areal i fellesskapets interesse. Dessverre har det i lang tid vært en ukultur i norsk politikk som har åpnet for storslått nedbygging av matjord. Senterpartiet mener kommunen må ta et langt større ansvar i forvaltningen.

- **Jordvern**

Kun 3% av Norges areal er dyrkbar jord. Det er store, samfunnsmessige fordeler ved å forvalte matjord på en ansvarsfull måte. Kommunen må flytte fokus fra å betrakte matjord som et potensial for billige boligarealer, til å anerkjenne den som en umistelig ressurs for fremtiden.. Senterpartiet går derfor inn for et langt sterkere jordvern. Dersom særdeles presserende samfunnsmessige behov krever nedbygging av matjord, skal jorda erstattes gjennom tilsvarende ny-dyrket areal et annet sted.

- **Lokale råvarer**

I Nye Drammen kommune er frukt, bær og grønnsaksproduksjonen i utvikling. Denne næringen må styrkes ytterligere i årene som kommer. Det lokale landbruket må få avkastningsmuligheter gjennom de kommunale innkjøpsordninger. Det er god matberedskap å opprettholde og styrke lokal matproduksjon samtidig som det skaper lokale verdier i form av arbeidsplasser.

Senterpartiet mener derfor at lokal matproduksjon skal bli prioritert ved kommunale innkjøpsordninger til alle kantiner, sykehjem, eldrecentre og andre institusjoner og kommunale arrangementer der mat er inkludert.

- **Driveplikt**

Dyrkbar jord er en knapphetsressurs både i verdenssamfunnet og her hjemme. Matjorda er under så stort press at den trenger strengere vern. Landbruksareal som går ut av drift er en stor utfordring. Senterpartiet går derfor inn for å si nei til fritak fra driveplikt av all matjord i kommunen.

Skogbruk

Skogen i Norge tar netto opp CO² tilsvarende halvparten av de norske klimautslippene. Aktiv skogpolitikk er en jordnær, konkret, naturlig og billig måte å nå klimamålene på. Skogen har og uvurderlig verdi i form av rekreasjonsområde for innbyggerne i kommunen vår. Her ligger det store muligheter for offensiv klimainnsats og en fremtidsrettet utvikling.

- **Aktiv skjøtsel – et miljøtiltak**

Skogbruket er avhengig av at naturen er i balanse. Næringen er avhengig av å minimere belastningen på natur og miljø. Skog i vekst tar opp mer CO² enn gammel, uproduktiv skog. Aktiv skogskjøtsel, med hogst, planting, gjødsling og ungskogpleie, bidrar til en betydelig klimagevinst og livsgrunnlag for arts mangfoldet.

Senterpartiet vil bruke balansert avvirkning av skog med påfølgende skogplanting offensivt som et CO²-reduserende tiltak. Jord- og skogbruk må kunne ses i sammenheng i klimaregnskapene.

- **Norsk trevirke gir merverdi**

Norge har naturlig tilgang på bygningsmateriale i form av skog. Fordi trevirke binder opp store mengder CO², så er det et effektivt klimatiltak i større grad å bygge av trevirke.

Senterpartiet vil gå inn for at kommunen alltid skal vurdere og prioritere oppføring i massivtre eller reisverk i tremateriale. Vi vil arbeide for at norsk trevirke blir brukt i alle offentlige bygg. Dette er et viktig tiltak for miljøet, norsk verdiskaping og norske arbeidsplasser.

- **Satsing på treforedlingsindustrien**

For at Norge skal kunne møte fremtiden med nye verdier og nye arbeidsplasser, er det nødvendig å satse på sekundærnæringene. Vi har i dag stort potensiale i primærnæringen, men de store, økonomiske verdiene finner vi gjennom å bearbeide skogen til produkter verden vil ha. Senterpartiet vil derfor arbeide for å legge til rette for gode kaianlegg, baner og annen infrastruktur som industri og skognæring er avhengige av for å få gode driftsvilkår.

Helse og omsorg

Den nye kommunen har et ansvar for å legge opp til en desentralisert struktur med gode tjenestetilbud ute i kommunedelene der folk bor. Den teknologiske utviklingen byr på muligheter som forenkler hverdagen i mye større grad enn hva vi kjenner til i dag. Det er derfor nødvendig å sikre samarbeid mellom innbyggere, pårørende, frivillige og ideelle aktører i møtet med morgendagens helse og omsorgstjeneste.

- **Lokale sykehjem/aldershjem**

Det er ingen som ønsker å bo på verdens største sykehjem/aldershjem. Senterpartiet mener det er viktig å sørge for gode aldershjem i de ulike kommunedelene. Nye aldershjem og omsorgsboliger må bygges lokalt der behovet er. På denne måten skal eldre, som trenger tilsyn og pleie pga. sviktende helse, kunne velge å tilbringe sin alderdom i kjente omgivelser.

- **Livet i egen bolig**

Opplevelsen av å mestre livet i egen bolig er en uvurderlig livskvalitet som lite kan sammenligne seg med. Dette gjelder for oss alle. Senterpartiet mener det er behov for å styrke hjemmetjeneste tilbudet. Spesielt gjelder dette overfor personer med store, sammensatte behov, slik at også disse skal få oppleve mestringen det er å bo i egen bolig.

- **Stedlig ledelse**

Effektiv og god styring av en arbeidsplass er betinget av stedlig ledelse. For å sikre tilpasning på brukernes premisser vil Senterpartiet sikre stedlig ledelse av kommunedelenes eldreomsorg.

- **Morgendagens omsorgsbehov**

Befolkningsutviklingen tilsier at vi fortsatt vil oppleve en vekst i antall eldre i kommunen. Senterpartiet vil derfor arbeide for å sikre at vi har nok sykehjemsplasser samt korttids- og avlastningsplasser tilpasset brukernes behov.

- **Frivillighetssentralene**

Det må legges bedre til rette for frivilligheten. Ingen aldersgruppe bidrar mer i frivillig sektor enn de eldre. Med høyere levealder og flere og friskere eldre, kan vi forvente økt frivillig innsats av eldre i framtiden. Kommunen må styrke frivillighetssentralene, som generer og formidler verdier som langt overstiger de beskjedne kostnadene. De er nyttige for både de som bidrar og dem som mottar. Uten pensjonistenes innsats i frivillig sektor, vil kommunenes utgifter skyte i været. Senterpartiet vil føre en politikk som styrker oppfølgingen av de som yter en ekstra innsats for de eldre. Både gjennom pårørende foreninger og Frivillighetssentralen.

- **En teknologisk fremtid**

Utviklingen går raskt og tilgangen på teknologiske hjelpemidler for eldre blir bare større og bedre. Senterpartiet vil at Drammen kommune skal bli en foregangskommune når det kommer til utnyttelse av ny teknologi for å legge til rette for at eldre skal kunne bo hjemme i kjente omgivelser. For å kunne imøtekomme den eldrebølgen vi vet kommer, er det viktig å utnytte de mulighetene teknologien byr på. Dette vil føre til enklere hverdager og mer tid til varme hender, omsorg og medmenneskelig kontakt.

- **Den kulturelle spaserstokken**

Kultur er en sentral faktor som kan være med å berike hverdagen til de eldre i kommunen. Senterpartiet ønsker å videreføre Den kulturelle spaserstokken og at den skal bli brukt til en større andel aktiviteter på alle sykehjem. Som en del av et løft for mer aktivitet og innhold i eldreomsorgen, vil vi også ha større satsing på hverdagsrehabilitering og uteaktiviteter i samarbeid med lokale frivillighetsentraler.

- **Språklig tilrettelegging**

For å oppleve trygghet og glede i hverdagen er det nødvendig å sikre at kommunikasjon er mulig mellom brukeren og helsepersonellet. Senterpartiet vil derfor gå inn for at eldre, som kun snakker et annet morsmål enn norsk, skal ha tilgang på pleiere som kan deres språk.

- **Hjemmerehabilitering**

I arbeidet med å sikre rehabilitering er det viktig å kartlegge brukerens ressurser og målsette hvilke aktiviteter som er viktige for brukeren å mestre selv. Senterpartiet vil derfor etablere et tverrfaglig team som veileder og tilrettelegger for aktiviteter som er fastsatt ut fra brukerens egne ressurser og behov. Gjennom dette vil man innføre muligheten for hverdagsrehabilitering i størst mulig grad fremfor passiviserende tiltak.

- **Arbeidstakere**

Å være arbeidstaker innenfor helse og omsorg er i dag en belastende og ressurskrevende jobb. Det er derfor nødvendig å styrke helsesektoren, både for å styrke tilbudet til brukeren men og for å lette arbeidsbelastningen til de ansatte. Det bør også være et mål i størst mulig grad å utlyse og tilsette i hele stillinger for å unngå den sosiale dumpingen det er å systematisk misbruke arbeidstakere i små stillingsbrøker.

- **Forebyggende arbeid**

Helse handler i mange tilfeller om forebyggende arbeid og det er derfor nødvendig med en større satsning på dette. Senterpartiet ønsker å etablere et system med aktivitetskoordinatorer ute i kommunedelene som kan legge opp til aktiviteter både for eldre, for personer med funksjonsnedsettelse og for andre med behov. Dette kan eksempelvis være seniordans, enkel yoga eller små turgrupper, og vil være et relativt rimelig fysisk og psykisk helsetiltak som sikrer aktivitet og sosial omgang.

- **Rus og psykiatri**

Det er et stort behov for å se menneskene det handler om når vi snakker om rus og psykiatri. Første steg på veien for å mestre sine utfordringer er for de fleste å definere de rammene i livet som både kan begrense og gi muligheter. Senterpartiet ønsker å styrke satsingen på boligsosiale tilbud for tjenestemottakere i denne sektoren og vil se nærmere på modellen brukt i Sandnes kommune, som har utmerket seg med sine resultater på feltet.

- **Styrking av psykiatrien**

Stadig flere mennesker opplever behov for å dele sine tanker og følelser og oppleve å bli lyttet til. Likevel er det fortsatt en høy terskel for å få faglig god hjelp innenfor psykiatrien i dag. Senterpartiet ønsker å etablere en fagarbeiderstilling ved hvert kommunedelsenter som et lavterskeltilbud i psykiatrien med muligheten for henvisning ved behov for nærmere oppfølging.

- **Styrking av barnevernet**

Barnevernet har behov for kontinuerlig utvikling og kompetansestyrking. Senterpartiet ønsker å utvikle et samordnet, helhetlig og tverrfaglig tilbud til utsatte barn, unge og deres familier og få arbeide for at barnevernet skal ha den lokalkunnskapen som er nødvendig.

- **Drammen legevakt**

Klagene på Drammen legevakt er dessverre mange og alvorlige. Det er behov for en betydelig styrking av legevakten og en kritisk gjennomgang av rutineene, inklusiv tiltak for å sørge for at disse blir fulgt opp.

- **Drammen Sykehus**

Prosesen med å etablere sykehus på Brakerøya i full gang. Dessverre ser det ut til å etableres et underdimensjonert sykehus, ikke tilpasset verken dagens eller morgendagens behov og uten særlige muligheter for utvidelse. Plasseringen av sykehuset medfører i seg selv et pengesluk og blir faglig kritisert hva angår sikkerheten. Senterpartiet vil på denne bakgrunnen aldri gå inn for et sykehus på Brakerøya, både av hensyn til grunnforhold og utfordringer med støy, flomfare, trafikkforhold o.a., men også fordi pengesluket ved dette tomtevalget er så enormt at vi ender opp med et sykehus som er altfor lite.

- **Bygge kompetanse**

Kommunen er en betydelig arbeidsgiver i helse og omsorgssektoren og for å sikre kvalitet er utvikling essensielt. Senterpartiet går derfor inn for at kommunen skal tilby muligheten til kompetansebygging i mye større grad enn i dag. Dette må være uavhengig om man er tilsatt i en hel stilling eller deltid. Dette må komme i tillegg til ordningen med farbrev på arbeidsplassen.

- **Kommunens ansvar**

Flere opplever å bli sendt hjem fra sykehuset for tidlig, noe som kan få alvorlige konsekvenser for pasienten. Dette er et resultat av samhandlingsreformen. Kommunen må øke sin kapasitet for å kunne ta imot pasienter som ikke føler seg fysisk i stand til å flytte rett hjem etter sykehusopphold. Og de som flytter hjem, må få tilstrekkelig tilsyn og pleie.

- **Vaksinering**

De fleste tar i dag de vaksinene som er anbefalt gjennom oppveksten. Senere i livet, derimot, er det oftest kun de som skal ut og reise til utsatte områder som tar ytterligere vaksiner.

Senterpartiet ønsker å arbeide for at flere voksne tar de anbefalte oppfriskningsvaksiner mot potensielt farlige sykdommer. Dette handler om å opprettholde flokkimmunitet i befolkningen og er anbefalt av Folkehelseinstituttet. Det bør derfor sees på muligheten for å subsidiere kostnaden ved å ta disse vaksinene.

- **Parkering ved legevakten**

Det bør i utgangspunktet ikke koste dyrt å oppsøke akutt legehjelp i vår kommune. Da man ikke vet hvor lenge et opphold vil være ved legevakten i Drammen hvis du først må oppsøke den, så kan kostnaden potensielt bli stor i bare parkeringsavgifter.

Senterpartiet ønsker derfor å se på en mulighet for gratis parkering for dem som oppsøker Drammen legevakt.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Beredskapsplaner og samfunnssikkerhet generelt må sees i sammenheng og optimalt sett skal ulike hendelser kunne håndteres parallelt. Slik det er i dag, er det behov for at beredskaps- og innsats etatene ses i sammenheng slik at best mulig funksjonalitet blir målsettingen.

- **Lokalt politi**

Avstandene i den nye kommunen er store, og forebyggende arbeid og det å ha overhøyde er vanskelig uten lokal tilstedeværelse.

Senterpartiet vil derfor arbeide for å opprettholde den lokale politi-kontakten i Svelvik, og dagens tjenester i Nedre Eiker, i tillegg til politistasjonen i Drammen.

- **Brannvesen**

Brannvesenet er et kommunalt ansvar og er en innsats-etat hvor minutter betyr alt.

Senterpartiet går derfor inn for å bevare brannstasjonene i Mjøndalen og Svelvik, både av hensyn til distanse, men også for å opprettholde brannetatens samlede innsatsevne.

- **Synlig politi**

Tilstedeværende og synlig politi i by og gate har en enorm preventiv effekt samtidig som det senker terskelen mellom politiet og folk flest. Senterpartiet ønsker derfor å arbeide for et politi som er mer i kontakt med befolkningen. Dette kan gjøres gjennom fotpatruljer eller sykkelpatruljer i sentrumskjernen og lokal tilstedeværelse i kommunedelene.

- **Sikkerhet ved design**

Utformingen av bybildet kan fylle flere roller. Senterpartiet mener det bør fokuseres mer på å benytte installasjoner i sentrum som passive sikkerhetstiltak.

- **Beredskapsplaner og kompetanse**

Det bør være en målsetting alltid å jobbe for kompetanseheving innenfor de etater som har sentrale roller i en beredskapsplan. Det må i større grad legges til rette for samarbeid mellom innsatsetater, heimevern, sivilforsvar og frivillige organisasjoner, slik at disse kan samhandle godt og effektivt i nødvendige situasjoner.

- **Beredskapsplan et ansvarsområde**

Å vedlikeholde en beredskapsplan er et viktig og innviklet arbeid som krever kompetanse og innsikt. Senterpartiet går derfor inn for at det i den nye kommunen skal opprettes en stilling hvor den ansatte har som ansvar å følge opp kommunens beredskapsarbeid og oppdatere nødvendige protokoller fortløpende.

- **Sosialt forebyggende arbeid**

Forebyggende arbeid blant unge er et tidkrevende og viktig arbeid. Senterpartiet mener det bør investeres ytterligere i sosialt arbeid i kommunedelene, noe som må føre til videre samhandling med politiet i det forebyggende arbeidet.

- **Arresten i Drammen**

I arbeidet med å omorganisere politiet har muligheten for å legge ned arresten i Drammen blitt lagt frem. Senterpartiet sier klart nei til dette da det vil legge beslag på politistyrker som ellers vil kunne utføre mer nyttig samfunnsarbeid. Senterpartiet sier derfor klart ja til å opprettholde arresten i Drammen, med tilhørende kompetanse.

- **Domstolstrukturen**

Det planlagt oppføring av nytt tinghus i Drammen, samtidig er det et pågående arbeid for å omstrukturere domstolstrukturen. Drammen Senterparti går inn for å bevare strukturen slik den er i dag, for å sikre effektiv tjenesteyting både i vårt distrikt men og for beboere i andre, berørte distrikter.

Samferdsel

Drammen Senterparti har vært motstandere av den nå vedtatte Buskerudbypakke 2 (BB2) helt siden første gang vi stemte nei i 2015. Vårt nei til bomring har og vært programfestet siden 2003.

I tillegg har vi vært urokkelige i vårt syn på at gjennomgangstrafikken, som står uløst og med en utdatert løsning for E134 gjennom Drammen, må sikres en fremtidsrettet løsning, som iverksettes snarest mulig.

Vårt nei til bomring innebærer en hel rekke argumenter, men av disse er det to helt avgjørende:

- Statlige veier er og må forbli et statlig ansvar.
- Alle nødvendige investeringer til kollektivtrafikk og opparbeidelser av sykkel- og gangveier er et felles samfunnsansvar.

Drammen, Svelvik og Nedre Eiker Senterparti motsetter seg ikke å være med på å arbeide i stor grad for miljøtiltak og ikke minst å få mindre forurensning. Det er ikke miljømålene vi oppponerer mot.

- **Drammen, Svelvik og Nedre Eiker Senterparti krever:**
  - *Vedtaket Buskerudbypakke 2 annulleres*
  - *Bompenger skal ikke være finansieringskilde for Buskerudbyen og BB2.*
  - *Ingen inngåelse av byvekstavtaler, men opprettholdelse av belønningsmidler*
  - *Nye Drammen kommune skal ut av samarbeidet "Buskerudbyen"*
  - *E134 legges i tunnel gjennom Bragernesåsen*
  - *Planene for Rosenkrantzgata beror inntil E134 er gjennomført*
  - *Tilfartsveg Vest 2 forkastet for all framtid*
  - *En midlertidig gang- og sykkelbru fra Strømsø til Bragernes mens ny bybru bygges*
  - *Midler til ny bybru skal i sin helhet finansieres over det kommunale budsjettet*

- **Drammen, Svelvik og Nedre Eiker senterparti vil at følgende samferdselstiltak skal iverksettes umiddelbart:**
  - *20% reduksjon for bussbilletter i hele den nye kommunen*
  - *Sikre fortløpende midler fra NTP for investeringer til å fremme satsingen på sykkel og gange*
  - *Opprettholdelse av belønningsmidler fra staten til nødvendige økning av kollektivtilbudet*
  - *Utbyggerbidrag skal fastsettes for ethvert større byggeprosjekt. Dette skal benyttes til styrking av nødvendige miljøtiltak og samferdselsprosjekt.*

- **Drammen, Svelvik og Nedre Eiker senterparti krever at Staten tar ansvar for:**
  - *Ny Holmen bru - samtidig som staten også har ansvaret for de nødvendige tiltak for ikke å risikere bortfall av denne brua i renoverings-/byggeperioden*
  - *E134 Strømsåstunnelens pålagte utbygging til 4 felt*
  - *Den nødvendige samferdsel til det nye, planlagte Drammen sykehus*
  - *All nødvendig investering for en økt kollektivsatsing*
  - *Midler for økt dekning av investering i sykkel- og gangveier og midler til helårlig vedlikehold*
  - *Tilstrekkelig parkeringstilbud ved alle jernbanestasjoner*

- **Drammen, Svelvik og Nedre Eiker Senterparti krever at Fylkeskommunen tar ansvar for og i prioritert rekkefølge:**
  - *Prioritet 1:*
    - *Svelvikveien - 1100 mill*
    - *Konnerud nedfart, tilfartsvei vest 3, til E 134 - 530 mill*
  - *Prioritet 2:*
    - *Tilfartsveg vest 1 - 800 mill.*
    - *Resterende Bj. Bjørnsons gate - 230 mill.*
  - *Resterende veier inngått i BB2*
    - *Planer for Rosenkrantzgata settes i bero, og ny plan må utarbeides når ny trasè for E134 er vedtatt og planene lagt*